The First Telugu Bi-weekly in Andhra Desa. The only Telugu Newspaper
for H. E. H The Nizam's Dominions.

# గోలకొండ పత్రిక

ప్రతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపబడును.

హైదరాబాదు, (దక్కన్.)

సం॥ చందా రూ ౭-౦-౦
అర్థ " " ౩-౧౨-౦
విడి ప్రతిక ౦-౧-౪

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD, (Dn.) WEDNUSTDAY 17-5-33

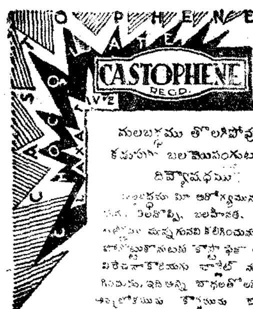
౭౫ వారము ప్రతి జాతి పత్రికలోప్రకటన పరిమితి లేదు

సంపుటము ౭ } శా.శ.౧౮౫౫ శ్రీముఖనామసం॥ వైశాఖ బ॥ ౮ బుధవారము ౧౭-౫-౧౩౪౨ ఫ॥ { సంచిక ౪









## అస్పృశ్యతను నిర్మూలింపుడు

మహాత్ముని దీక్ష [illegible]

—

[illegible] ప్రకటన

గాంధిమహాత్ముని ఉపవాస సందర్భమున [illegible] ఈ క్రింది [illegible] యున్నది.

[illegible] ఈ సమయము తప్పిన [illegible] వివాహమార్గమునుగాని ఆలోచించి [illegible] భారతదేశమునకు మరియొక మహోపకారము లభించ [illegible] మాటలను నాకు జెప్పినట్లు మీరు చెప్పుటచే [illegible] భారతదేశమునకు అశ్రద్ధయగునేను మహాత్ముడు [illegible] భారతదేశము [illegible] గలదా? మన పాపములను [illegible] మహాత్ముడు [illegible] మన [illegible] మనము కిదా అందుకు బాధ్యులము? మనకు [illegible] అస్పృశ్యతను నిర్మూలించుటకు మనము వాగ్దానము చేసియుంటిమి. అయితే మనము [illegible]! మాటలు అధికముగా చెప్పినాము గాని మన మాటలను [illegible] భారతదేశ [illegible] ఎక్కువగా [illegible] పాపములను కష్టములను మహాత్ముడికే నేమాత్రము సహించజాలము.

[illegible]

కొన్ని దేవాలయములలోనికి హరిజనులను పోయినను ఒక లెక్క-గాని [illegible] భగవంతుడుండడు. మనుష్యులందరికి [illegible] భగవంతుడు కలడు. [illegible]

కొంబట్టి అందరము భగవంతుని [illegible]

---

## "ఇస్లాములో చేరుడు"

—

గాంధి మహాత్మునికి బోధ

—

పోయిన ఫిబ్రవరి నెలలో ఇస్లాము మతమును స్వీకరించిన శ్రీ యలో. గోరా (రామాచారి కేశవస్వామి గారి కుమారుడు) గాంధిమహాత్మునికి క్రింది తంతి పంపెను.

"అస్పృశ్యులయెడ జేసిన అపరాధములకు మీ ప్రాణములవంటి అమూల్య ప్రాణములు [illegible] ప్రాయశ్చిత్తము [illegible] మీ ప్రాణము వదలుటెందుకు? మీరు మొదట ఇస్లాములో చేరి, మీతో కూడ అస్పృశ్యులను తీసికొని రావలసినది. [illegible] ఇస్లాములో లేవు [illegible]"

—

## పక్షములోపల ౭౫ బందిపోట్లు

—

ఏప్రిలు నెల కడపటి [illegible] రోజులలో బెంగాలు రాష్ట్రములో నంతయు కలిసి ౭౫ బందిపోట్లు జరుగుచుండెను. [illegible] సందర్భములలో రివాల్వర్లను తుపాకులను ఉపయోగింప బడెను. ఇంతవరకు [illegible] యనబడు [illegible] బందిపోట్లలో రు. [illegible] లు సంగ్రహింపబడెను. ఒక సందర్భములో [illegible]

—

## క్షణములో మొదలు; క్షణములో ముగింపు

—

స్త్రీజలమ్మ ఉపవాసము

గాంధిమహాత్ముని [illegible] స్త్రీజలమ్మ [illegible] ఉపవాసము చేయుచున్నదని [illegible] కాని మనకు ఎవరో అడిగి [illegible] ఉపవాసము [illegible] స్త్రీజలమ్మ [illegible] ఉపవాసము [illegible]

—

## ఆఫ్ఘానులలో మరల గోల్మాల్

—

[illegible] సంస్థానమందు [illegible]వమైన సంఘ[illegible] [illegible]లు వచ్చినవి. [illegible] సాధ్యముగా లేదు. అయినను [illegible] సంస్థానములకు రాజప్రతినిధి గారి [illegible] కన్నలు ఒగెల్వీగారును క్రొత్తగా [illegible] ప్రభుత్వమునకు సఖుడుగా (సలహా [illegible]) నియమింపబడిన [illegible] వచ్చి [illegible] ఏదో [illegible] తీవ[illegible]. ఈ సంవత్సరమున క్రొత్త క్రొత్త విషయములు జరుగవచ్చును.

—

## సూర్యసేనుని విచారణ

—

చిట్టగాంగులో జరిగియుండిన ఆయుధముల దోపిడి జరిపినవారికి నాయకుడని అనుకొనబడు సూర్యసేనని విచారణ మే ౨౫వ తేదినాడు అందుకుగాను ఏర్పాటుచేయబడబోవు న్యాయాధిపతుల వర్గముయెదుట జరుగును. న్యాయాధిపతుల పేర్లు ఇంకను ప్రకటింపబడవలసి యున్నవి. కేసువిచారణ మూడువారములు పట్టుననియు ప్రాసెక్యూషను తరఫున నూరుమంది సాక్షులు విచారింపబడెదరనియు తెలియుచున్నది.

---

## "వలదు"

—

గాంధిమహాత్ముని సతీమణియగు శ్రీ కస్తూరీబాయిని వదలిపెట్టెదనుమాట యిప్పుడు అసత్యమైనది. ప్రభుత్వము వారిషరత్తులకు ఒప్పుకొని నేను రావచ్చునాయని కస్తూరీబాయి మహాత్ముని అడుగగా మహాత్ముడు "వలదు" అని జవాబిచ్చెనని తెలియుచున్నది.

—

## "నాయజ్ఞము నాశీర్వదింపుడు"

—

మాలవ్యాపండితునికి మహాత్ముని లేఖ

—

మే ౭వ తేదిన ఈ క్రింది జాబును మహాత్ముడు మాలవ్యా పండితునికి వ్రాసియుండెను —

" ఇప్పుడు రాత్రి రెండుగంటలు. నాయీ పునాయజ్ఞమునకు మీ ఆశీర్వచనములను పంపగల్గినచో దయచేసి పంపుడు. నేను నా చిన్నినాటనుండి నా [illegible] వలన నేర్చుకొనిన వాటిని ఆచరించుట [illegible] తల్లి నగముజీవితమును ఉపవాసముతోనే గడపినది. నేను చేయునదేమి? హరిజనసేవ సొంతశక్తి చేతమాత్రమే చెరచేయుదు. "

—

## 'భగవంతునే నమ్ముము,

—

మాలవ్యాగారి ఆశీర్వచనములు

—

మాలవ్యాగారు క్రింది తంతి జవాబు పంపిరి.

"భగవంతుడు మిమ్ములనాశీర్వదించుగాక! ఉపవాస దినమున నేనిచ్చిన యుపన్యాసములో జెప్పినట్లు భగవంతుడే మిమ్మీ నిశ్చయమునకు ప్రేరేపించెనని నమ్ముచున్నాను. మీ ప్రయత్నము మీరు నిర్మలమగు నిర్మలమైన నిశ్చయముతో నెరవేర్చి జయము గాంచుటకు భగవంతుడు మీకు బలమిచ్చుటకై నేను ప్రార్థన చేయుచున్నాను. భగవంతుడు శక్తిని బలమును నీయగలడు. అనన్యభావులరుగను ఏకరతులరును ఎల్లకాలంబునున్న భగవంతుని గూర్చిన తలపును తప్ప మరి దేనినిగాని మనస్సులోనికి రానీయవలదు. ద్వాదశాక్షరీ మంత్రముతో రాత్రి పగలు ప్రాణాయామములో సోహం జపము చేయుడు. అంతర్యాగమున జ్ఞాన ప్రవాహమును ప్రాణప్రవాహమును గూడ కలిసెంచ [illegible]గలరు. కొందరు గొప్ప తపస్వులు మిమ్ము ఎంతో నాణ్యమైన జాగ్రతగా కనిపెట్టి యున్నారు. లక్షలకొలది మీకై ప్రార్థనల జేయుచున్నారు! చైతన్యముగల ప్రతి పదార్థములోను నుండువాసుదేవుని నామముతప్ప మరిదేనిని మీరు మర్చిపోకుండా [illegible] ఆ వాసుదేవుని "మచ్చిత్తస్సర్వదుర్గాణిమత్ప్రసాదాత్తరిష్యసి"—(నన్ను నమ్ము. నా అనుగ్రహము వలన నీ కష్టములన్నియు పోవును)—అను వచనమును జ్ఞప్తిలో నుంచుకొనుడు. నా ఆరోగ్యము అనుకూలముగ నున్న వెంటనే మిమ్ములను చూడగలను."

మాలవ్యాగారికి జబ్బుగా నుండుటచే వారు కాశీనుండి బొంబాయికి పోయి మహాత్ముని దర్శింపవలెనని యున్నారు.

## క్షణములో మొదలు క్షణములో ముగింపు

(ఒక వృత్తులోనివారి లో మొగత)

ఇంతపట్టుదలతో ప్రారంభబడిన ఉపవాసము మరునాడే మానబడెను. ౯ వ తేది ఉదయము స్త్రీజలమ్మ మహేయోకసారె మహాత్ముని ఉపవాసము మానుమని అడుగుటకు పోయెను. అప్పుట మొదట సరోజినిదేవి కనబడి ఆమె మనస్సు కనిపెట్టి ఆమె చేయు పనులవలన ఆమె ప్రేమించు మహాత్మునికి మేలుచేగాని కుంచి కలుగదని బోధించెను. స్త్రీజలమ్మ ఆమె కోరినతమాత్రాన మహాత్ముడు ఉపవాసమును వదలుకొనడని సరోజినిదేవి స్పష్టము చేసెను. అంతట స్త్రీజలమ్మ ఆంతే మహాత్ముని క్షమాపణ వాక్కు లభించునని యడుగగా సరోజిని ఉపవాసముమాని క్రీస్తు సేవాసంఘములో విశ్రమమును అలవరచుకొను పక్షమున అది లభించునని చెప్పెను. స్త్రీజలమ్మ ఒప్పుకొనెను. సరోజినిదేవియె ఒక గిన్నెడు పాలను రెండు కమలాఫలములను తినిపించి ఆమె ఉపవాసమును మాన్పించెను. అంతేగాక అందరి యెదుటను ఇకమీదట మాటిమాటికి యే పనిగాని చేయనని ఒట్టుపెట్టుకొనెను. పిమ్మట మహాత్ముని క్షమాపణకై వేడెను. ఈవిషయమును సరోజిని వివరముగా మహాత్మునికి దెలిపెను. మహాత్ముడెంతో సంతోషించెను.

## మాలవ్యాకు మహాత్ముని తంతి

గాంధిమహాత్ముని వద్ద నుండి మాలవ్యాపండితునికి క్రింది తంతివార్త వచ్చెను:— „మీ యాశీర్వచనములవల్ల నాకు సుఖమైనది. మీ సలహాను సరిగా ఆచరించుచున్నాను. చిన్ననాటినుండి నాకు రామనామము కవచముగా నుండినది. నాడిబాగున్నది. హాయిగా నున్నాను. ఇక్కడికి వచ్చుటకై శ్రమపడకుడు”

### జాయింటు సెలెక్టు కమిటీ

మే ౧౦ వ తేదివారు జాయింటు సెలెక్టు కమిటీ తరఫున ఇండియా కార్యదర్శియగు హోరుగారు కమిటీ సమావేశములలో జరిగెడు సాక్ష్యములు మున్నగు విషయములను వ్రాసి కామన్సు సభయొక్కయు లార్డ్సు సభయొక్కయు వోటింగు గదులలోనుంచి అతిథులకు పత్రికలకును తద్ద్వారా ప్రజలకును కమిటీ కార్యములు తెలియునట్లు చేయుటకై కామన్సు సభవారి అనుమతి కోరిరి. ఆ అనుమతి యీయబడెను. ఇట్లు జాయింటు కమిటీ సమావేశములను పత్రికా ప్రతినిధులు గాని ఇతరులుగాని పోయిచూచుటకు వీలులేదు. మే ౯ వ తేదినాడు కన్నిత్తోగారి యధ్యక్షత్వమున కమిటీయొక్క ఆరవ సమావేశము జరిగెను. ఏవిధముగా పని జరుగవలెను, జరుగు సంగతియు బహిరంగముగ నుండవచ్చునా అను విషయములు చర్చింపబడెనట. మరల మే ౧౧ వ తేది జరిగెను. చాలా మంది వచ్చిరట. కమిటీవారు కార్యములు రహస్యముగానే జరుపుకొనుచున్నది వారు అనుకొన్న ఏవలుసంతో బహిరంగము చేసెదరేగాని మరేమియు లేదని భయము వేయుచున్నది. ఈలోగా యిండియా నుండి కమిటీలో పనిచేయుటకై వెళ్లిన భారతీయులు బ్రిటిషు సభ్యులతో కలిసి మాట్లాడుచున్నారట. ఏమో అనుకూలముగానే యున్నట్లు పైవేషములు. లోపమేమున్నదో వారికే తెలియవలె.

## అన్సారి ఒడిలో మరణము

### మహాత్ముని యిష్టము

అవసరమైనచో మహాత్ముని చూచుటకును వారిసేవ జేయుటకును పంపినట్టుగ డాక్టరు అన్సారిగారు చెప్పినట్లు శ్రీమతి సరోజినిదేవి మహాత్మునికి దెలుపగా, అన్సారిగారిని రప్పించుటవల్ల వారికేమియు బ్బందిలేనిచో వారిచెంత నుండుట నాకిష్టమని మహాత్ముడు చెప్పెను. అంతట సరోజిని అయితే వారిని రమ్మని టెలిఫోనులో చెప్పవచ్చునుగదా అని అడుగగ మహాత్ముడు, „వారి ఒడిలో నాతలపెట్టి ప్రాణము విడువవలెనని నాకోరిక” అనెను.

## “నేనసలు మరణింపనీయను”

### అన్సారిగారి జవాబు

మహాత్ముడు చెప్పినదంతయు సరోజినిదేవి టెలిఫోను ద్వారా డాక్టరు అన్సారిగారికి తెలియజేయగా, అన్సారిగారు „మహాత్ముని నేను నా ఒడిలో ప్రాణము విడువనియను, అసలు ప్రాణము పోనియ్యను” అని చెప్పిరి.

### అన్సారిగారికి మహాత్ముని తంతి

„సరోజిని మీరు పత్రికలలోగావించిన ప్రకటనను గూర్చి చెప్పినది. మిమ్ములను కష్టపెట్టుచున్న నాకు భయము వేయుచున్నది. అయితే మీకోయిష్టమున్నయెడల ఇక్కడికి వచ్చుటకు మీకు హక్కున్నది. మీ విధిగూడను. మీయందు నాకుగల విశ్వాసము మీకే తెలియును. ఇంతకంటె వ్రాయను.” అని మహాత్ముడు అన్సారిగారికి తంతి నంపెను.

అన్సారిగారు తనవద్దకు వచ్చుచున్నారని తెలిసికొని మహాత్ముడు చాల సంతసించెను.

## హరిజనపత్రికాపాఠకులకు మహాత్ముని సందేశము

మే ౧౧ వ తేదినాడు „హరిజన” పత్రికా పాఠకులకు గాంధి మహాత్ముడీ క్రింది సందేశము నొసంగెను:— „నేను నిర్విఘ్నముగ నుండగలనని అనుకొనబడుచున్నను „హరిజన” పత్రిక నేను జైలులో నున్నప్పటివిధముననే ప్రచురింపబడుచుండగలదని అందరును గ్రహించుదురుగాక. అందు యిప్పుడును హరిజనోద్యమ విషయములే ప్రత్యేకముగా వ్రాయబడును, రాజకీయ విషయములు మిక్కిలి మెలకువతో వదలివేయబడును. మూడువారములవరకును „హరిజన” పత్రికకు నేనేమిగాని వ్రాయజాలననుట చింతించుచున్నాను. అయితే భగవంతుని అనుగ్రహమువలన నేను ఉపవాసమును దాటి జీవింపగల్గుచో „హరిజన” పత్రికకిదివరకంటె ఎక్కువ శ్రద్ధతో వ్రాయగలను. ఈలోగా హరిజనోద్యమము త్వరగా అభివృద్ధి జెందగలదనియు, సొంతమైన కోట్లకొలది సంస్కర్తలు సనాతనులు కలిసి హరిజనసేవ చేయగలరనియు, సంస్కర్తలు యిప్పుడు తమ కార్యములను సనాతనులకు ఉద్రేకము కలిగింపక కొనసాగింతురనియు, హరిజనులును నే నిదివరలో ఈ పత్రికలో సూచించియున్నటుల తమలో తాము అంతస్సంస్కరణములను విస్తరింపజేసి హరిజనులు నిజముగా హరిజనులుగదా అని, సంస్కర్తలును సనాతనులనుగూడ సులభముగా ఒప్పుకొనునట్లు చేయగలరనియు, ఇతరులవలెనే హరిజనులును ప్రేమను ప్రతిప్రేమతో సంగ్రహింపగలవారని అందరును ఒప్పుకొనునట్లు చేయగలవారనియు నే నాశించుచున్నాను.”

### బర్మా సమస్య

మార్గను జోన్సుగారికి జవాబిచ్చుచు, బర్మాశాసనసభ విభజన విషయమై యెట్టి నిర్ణయము గావింపకయే సభవాయిదా పడియున్నదని సర్ శామ్యుయల్ హోరుగారు కామన్సుసభలో చెప్పిరి. జాయింటు కమిటీకి బర్మా ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుటకు చెప్పవలయునని అడుగగా, బర్మాశాసనసభ రిపోర్టు వచ్చువరకు వేచియుండవలెనని చెప్పిరి. నిశ్చయము చేయక ముందే ఆ కాలమునగా శాసనసభ చాలింపబడెనని ఆక్షేపించుచు ఇట్టి తరుణము లేదనియు చర్చను చాలించుటకై అన్నిపక్షముల సభ్యులును సమ్మతించినట్లు వచ్చినవార్తలలో సోకటికక్కడ మరల యివన్నియు తెలుపుచున్నవనియు హోరుగారు చెప్పిరి.

## ఒరిస్సా సరిహద్దులు

ఆంధ్రుల కనుకూలములను జేయుటకై సర్. కె. వి. రెడ్డి జాయింటు కమిటీకి సాక్ష్యమీయబోవుట

ప్రభుత్వమువారు ప్రతిపాదించిన ఒరిస్సా సరిహద్దులు ఆంధ్రులకు అననుకూలములు గనుక వాటిని మార్పించి ఆంధ్రుల యొక్క కోరికలకనుకూలముగా ఆంధ్రదేశపు హద్దును ఏర్పరచు విషయమున తోడ్పడుటకై ఇదివరకు గవర్నరుగారి తరఫున వర్కింగ్ ఆఫీసరుగా నుండిన సర్ కె. వి. రెడ్డిగారు లండనుకు పోవుచున్నారు. అచట జాయింటు సెలెక్టు కమిటీయెదుట సాక్ష్యమిచ్చెదరు. ఆంధ్రులు యిప్పుడు చాలా ఆందోళనచేయుచున్నారనియు, ఆంధ్రుల కోర్కెలను సప్పటికి తీర్చవలసినదనియు, లేనిచో యీ సంస్కరణములు సరిగా జరుగుటకు కష్టము కాగలదనియు, త్వరితమైన పరిష్కారమునకై నేను పార్లమెంటరీ కమిటీయెదుట సాక్ష్యమీయగలననియు కె. వి. రెడ్డిగారు చెప్పిరి. ప్రభుత్వముల పక్షమున వాదించుటకు, కల్లికోట రాజాగారుకూడ రెడ్డిగారు పోయిన స్టీమరులోనే పోయిరి.

## కాంగ్రెసుకు వారి యిండ్లను వశపరచుట

అహమ్మదాబాదులో కాంగ్రెసు యొక్కయు స్వదేశీ సభయొక్కయు యిండ్లు, ప్రభుత్వమువారు ఆ శాసనదూరసంఘముల పనులకు ఉపయోగించబడుచున్నవని వశము చేసికొనినవి, ౧౩౧ కాంగ్రెసువారికి స్వదేశీ సభకును వశము చేయబడినవి.

## లండను భారతీయులు ఊకొట్టుట

సుభాసు బోసు, పటేలుగార్ల ప్రకటనమునకు

లండనులో నివసించు సభ్యులగు వేలకొలది భారతీయులు ఒక సభచేసిరి. ఈమధ్య వి. జె. పటేలును, సుభాసు బోసును కలిసి గాంధిమహాత్ముని రాజకీయ నాయకత్వము వ్యర్థమని వెల్లడించిన ప్రకటనతో ఏకీభవించుచు తీర్మానము గావించిరి. సభ డాక్టరు పి. ఎస్. ... గారి యధ్యక్షత్వమున జరిగెను. లండనులో ఇండియన్ కాంగ్రెసు సంఘమును స్థాపించుటకును సంపూర్ణ స్వరాజ్యమునకై ఉద్యమమును ప్రారంభించుటకును తీర్మానింపబడెను. నిరసన సంఘమును కాంగ్రెసు శాఖగ చేయుట తగునాయను విషయమును విచారించుటకు యస్. రక్తత్వాలా, డి. యాల్, సక్. ప్రిన్సిపల్ యొక్క ప్రాత పక్షమున డాక్టరు సి. ఓ. వకీలు, మరి నాలుగురు మెంబర్ల ఉపసంఘమొకటి ఏర్పాటుపరచెను.

## ఆఖరుకు విడువబడినది

కస్తూరిబాయి గాంధి

[illegible] గాంధి మహాత్ముని సతీమణియగు కస్తూరిబా [illegible] తేదినాడు [illegible] గంటలకు [illegible] విడువబడెను. కుమారుడగు రామ[illegible]గాంధి ఆమెను [illegible]. మొట్టమొదట ఆమె [illegible] శ్రీమతి [illegible] మహాత్ముని ఆరోగ్యస్థితిని [illegible]. అది తెలిసికొనిన [illegible] ఆమె [illegible] ఉపశాంతిగాంచెను. మహాత్ముడు ఉపవాసము [illegible] జీవింపగలడా యను ప్రశ్నకు శ్రీమతి కస్తూరిబాయి [illegible] చెప్పగలను? అది భగవంతుని [illegible] కాపాడవలెను అని చెప్పెను. [illegible] ఆ [illegible] ఆమె [illegible]. ఆమె [illegible] లో [illegible]బోవుచున్నది.

## మహాత్మునికై ఉపవాసములు

మహాత్ము డుపవసించుచున్నాడని వారితోకూడ పలువురనేకులు ఉపవసించుచున్నారు. అందులో రత్నగిరిలో ఉపవసించు సేనాపతి బాపటుగారు ఉపవాసము మొదలు పెట్టి మే ౧౦వ తేదినాటికి ౫ రోజులు గడచెను. విపరీతమైన [illegible]. వారు చాలబలహీనులైయున్నారు. ఇదివరకు పంజాబులో [illegible]గానుండిన [illegible] మహాత్మునితోపాటు [illegible] రోజులు ఉపవాసము చేయుటకు నిశ్చయించుకొనినారు. వారిని మే ౧౦వ తేదిన [illegible] పరీక్షించిన [illegible], [illegible] వారి [illegible] రెండు పౌనులు తగ్గినను గుండె, ఊపిరితిత్తులు, మూత్రకోశము [illegible] సరిగా నున్నట్లు చెప్పుచున్నారు. [illegible] మనశ్శక్తి ఆత్మశ్శక్తి [illegible]చున్నదట.

## శాసనోల్లంఘనము నిల్పుట

మహాత్ముని[illegible] కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడును [illegible] ప్రకటనల ననుసరించి [illegible] కాంగ్రెసు కమిటీయొక్క కార్యదర్శియగు [illegible] కార్యదర్శి [illegible] కాంగ్రెసు కమిటీలకును [illegible] కమిటీలకును శాసనోల్లంఘన [illegible] నిలిపివేయవలసినదని [illegible]. [illegible] లోను [illegible] [illegible] నిలిపివేయబడినది.

### ప్రాచీన [illegible] అయోధ్యలో

### [illegible]

[illegible] ప్రాచీన [illegible] ఇండియాలోని [illegible] [illegible] ఒక [illegible] [illegible] తవ్వకములలో [illegible] మంచదనిసూచించుగా [illegible] ఆలోచించినరక్ష[illegible]

### కాశీ [illegible]లో నిరోధన [illegible]

[illegible] కాశీ [illegible] జిల్లా జైయిలులోనికిపోయి మూడు [illegible] సందర్శించి మాట్లాడిరి. [illegible] హిందూ విశ్వవిద్యాలయము [illegible], మరికొందరును [illegible] బాగుచేయ [illegible] నివేదిక [illegible]. [illegible] భుజించిరి గాని [illegible] ఉపవసించుచున్నారు. [illegible]

[illegible] [illegible] అంగీకరించిరి ఉపవాసము [illegible] పరిపాలనుములగూర్చి [illegible] జిల్లా [illegible] చెప్పినను శ్రమమగాను వినలేదు.

## మొహరం గలభా విచారించు కమిటీ

అల్వారు ప్రభుత్వము ఏర్పరచుట

అల్వారు సంస్థానములో ఈమధ్య మొహరం [illegible] సందర్భమున [illegible] చనిపోయియుండిరి. ఈ విషయమును [illegible] అల్వారు ప్రభుత్వమువారొక చిన్న కమిటీని ఏర్పాటుచేసినారు. ఈకమిటీవారు అంతయు విచారించి అల్వారు ప్రభుత్వమునకును ఇండియా ప్రభుత్వమునకును [illegible] [illegible] కలహ [illegible] జరుగునని అల్వారు ప్రభుత్వము వారొక ప్రకటనద్వారా ప్రకటించినారు.

## మైసూరు సంస్థాన ప్రజా మహాసభ

మంచిమంచి తీర్మానములను చేయుట

మైసూరు సంస్థానమందలి వివిధజాతుల ప్రజల ప్రతినిధులు బెంగుళూరులో కూడి గొప్పగొప్ప తీర్మానముల గావించిరి. ఈమైసూరు సంస్థాన ప్రజా మహాసభకు మైసూరు [illegible] సభ్యులగు సత్యనారాయణ అధ్యక్షత వహించిరి.

మొదట అందరును మహాత్ముని ఉపవాసము [illegible] ముగియుటకు భగవంతుని ప్రార్థించిన [illegible] అధ్యక్షోపన్యాసము కన్నడ భాషలో జరిగెను. మైసూరులో [illegible] సంపూర్ణమైన [illegible] ప్రభుత్వము [illegible] అధ్యక్షులు [illegible], సంస్థానాధిపతుల హక్కులను, సంస్థానప్రజల హక్కులను సంబంధించిన విషయములను [illegible]. [illegible] బ్రిటిషువారి [illegible] సంస్థానములను [illegible] [illegible] తెల్లకాగిత [illegible] సంస్థాన [illegible] [illegible] అందు [illegible] రాజ్యాంగ [illegible] సంస్థానాధిపతులను [illegible] [illegible] కాపాడుచున్నది. [illegible]

[illegible] తీర్మానము [illegible] మెచ్చెను.

[illegible] సమావేశము [illegible]. [illegible] ఉపవాసము [illegible] [illegible]. అనేకమైన తీర్మానములు [illegible]. మహాత్ము [illegible] సంస్థానము [illegible]. ఇండియా ప్రభుత్వము [illegible] మహాత్ము [illegible] [illegible]. [illegible] ప్రభుత్వమునకు [illegible] తీర్మానించి [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] సాంఘిక [illegible] [illegible] సమావేశము [illegible] సాంఘిక [illegible] వలసినదని కోరెను.

[illegible] కష్టములను [illegible] కష్టములను తొలగించుట [illegible]. మైసూరు [illegible] [illegible] ప్రభుత్వమును [illegible] సంస్థానప్రజలయొక్క న్యాయమైన కోర్కెలను తీర్చుటయేగాక [illegible] తీర్మానింపబడెను.

యంగ్ హస్బెండు [illegible] [illegible] విచారణ [illegible] మహారాజాగారికి తెలుపవలెనని మైసూరు ప్రజాసభ సమావేశము తీర్మానించెను.

తెల్లకాగితములోని [illegible] సంస్థానాధిపతులకే [illegible] విషయమును [illegible] [illegible] ప్రజల [illegible]

[illegible] సమావేశము తలచెను. [illegible] సభ్యత్వములోను, పౌరసత్వపు హక్కుల విషయములోను సంస్థాన ప్రజలకు బ్రిటిషు [illegible] ప్రజలవలెనే సమానమైన హక్కులీయబడి, రక్షణలు [illegible] దేశము యొక్క మూలశాసనము నకు తప్పక అవసరమని నిర్ధారింపబడినగాని [illegible] రాజ్యాంగము [illegible] ప్రజలకు రుచింపదు.

### తుర్కీ దేశభాషలో కురాను కూడదనినందుకు

### కారాగారశిక్ష

ముస్తఫా కెమాలు పాషాగారు తుర్కీ భాషలో కురాను పారాయణ జరుగవలెనని శాసించి [illegible] జారిచేసిరి. [illegible] జరుగుచుండెగా అరబ్బీభాషలోనే కురాను పారాయణ జరుగవలెనుగాని తుర్కీభాషలో కూడదు అని వాదించు సనాతన మహమ్మదీయులు గలభాచేసిరి. ఆ గలభా చేసినవారు అరెస్టుచేయబడి విచారింపబడిరి. ఇప్పటివంటి [illegible] [illegible] [illegible] ఒక్కొక్కరికి [illegible] శిక్షలు విధింపబడెను. మొదట [illegible] ఈ శిక్షలు చాలా తేలికగా నున్నవని హిందూ పత్రిక తెల్పుచున్నది.

### ఇండియాలోని పి. ఇ. యన్. సంఘము

### రవీంద్రనాథ మహాకవి అధ్యక్షుడు

ఇంగ్లండులో మొదటినుండియు గాల్స్వర్దీగారి అధ్యక్షత్వమునందుండి విఖ్యాత హెచ్. జి. వెల్సుగారి యధ్యక్షత్వమునకు వచ్చిన ప్రపంచ ప్రసిద్ధమైన పి. ఇ. యన్. సంఘమునకు ఇండియాలోకూడ ఒకశాఖ యేర్పాటుచేయబడినది. ఈశాఖకు [illegible] కేంద్రమునందు గౌరవసభ్యుడుగానున్న రవీంద్రనాథ టాగూరు మహాకవిగారే అధ్యక్షులుగ పనిచేయుటకు ఒప్పుకొనియున్నారు. శ్రీమతి సరోజినిదేవియు, [illegible] [illegible] సంపాదకులగు రామానంద చటర్జీగారును, [illegible] తత్వశాస్త్ర పండితులగు సర్. యస్. రాధాకృష్ణను గారును ఉపాధ్యక్షులుగ నుండెదరు.

మొట్టమొదట ఈ సంఘము ౧౯౨౧ లో [illegible] సతీమణి స్థాపించెను. ఇప్పుడీ సంఘమునకు ౩౫ దేశములలో ౪౦ శాఖలున్నవి. ఈసంఘము [illegible] [illegible] మాత్రమే సంబంధించినది. రాజకీయములతో ఈ సంఘము [illegible] పుచ్చుకొనదు. ఒక కేంద్రములో సభ్యులైనవారు [illegible] అన్ని కేంద్రములలో కూడ సభ్యులుగనే [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] పెద్ద సమావేశములలో సాహిత్య విషయములు [illegible]. [illegible] [illegible], ఒస్లో, వియన్నా, వార్సా, [illegible]—ఈ స్థలములలో [illegible]. [illegible] తీర్మానించిన విషయములలో ముఖ్య విషయము మొకటి గలదు. సాహిత్యమునకు [illegible] [illegible] [illegible] కాపాడవలెను.

ఇండియాలోని [illegible] అంతర్జాతీయ [illegible] [illegible] నిబంధనల [illegible]. [illegible] సంవత్సరమునకొక [illegible] [illegible].

---

# హైదరాబాదు జనాభా

౨౦ లక్షలు జనము హెచ్చుట

విద్యలో స్వల్పాభివృద్ధి

హైదరాబాదు, మే ౧౯ —

౧౯౪౧ వ సం॥ హైదరాబాదు జనాభా లెక్కల సంఘటము యిప్పుడే ప్రకటితమైనది. గులాం అహమ్మదుఖాన్ గారు (హైదరాబాదు సెన్ససు కమీషనరు) దీనిని తయారు చేసిరి.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి విధానప్రకారము ౧౯౩౧ ఇంపీరియల్ టేబిల్సు ౫ సంస్థానం కెటిల్సుగలవు. నిజాము ౧౦ లెక్కలు మాత్రము సంపుటములో చెప్పబడినవి. పాఠకులు జనాభాలో తత్సంబంధము విషయములు అత్యల్పము గా మున్నవనియు తెలియుచున్నది.

హైదరాబాదు రాజ్యములో ౧౯౩౧ లో ౧౪౪ లక్షలు జనసంఖ్య ౧౯౪౧ లో ౧౬౩ లక్షలు జనసంఖ్య ౧౯౩౧ కంటెను ౨౦ లక్షలు జనసంఖ్య పెరిగినది. జిల్లాలలో ఒరంగల్లు, పురములలో యిటువంటి జనసంఖ్యలో చాలా అభివృద్ధి చూపినవి. ౧౯౩౧ కంటెను నాటికి సాగింతలు పెరిగెను.

ఔరంగాబాదు గుల్బర్గా ఒరంగల్లు జిల్లాలు ప్రాముఖ్యము హెచ్చినందున ఆవిరి బండ్లు నుండి వీటిలు గా మారినవి. గోనలు పట్టణములో ౧౯౩౧ నుండి ౧౯౪౧ కి పెరిగినవి. అద్దకు మించిన జనసంఖ్య ఈ రాజ్యములో హైదరాబాదు నగరము మాత్రమే గలదు. హైదరాబాదు నగరము జనసంఖ్య ౭ ల౯ ౧౪౭

జనాభాలో లెక్కించబడిన వారిలో ౧౦౦ కి ౧౫ మంది ౫ యేండ్లకు లోబడిన పసివారు. ౧౦౦ కి ఒక్కరు ౭౦ యేండ్లకు పైబడిన వృద్ధులు. నూటికి ౫౦ మంది పైగా ౧౫–౫౦ మధ్య ప్రాయముగా గారు.

జనములో హిందువులు ౧౨౦ లక్షలు ఆది హిందువులు ౨౫ లక్షలు ౧౫ లక్షల ముసల్మానులు, ౫–౮ లక్షలు ఆదివాసులు ౧౫ లక్షల క్రైస్తవులు ఇతరులు అత్యల్ప సంఖ్యాకులు.

విద్య లెక్కలు జూచినచో, జనములో నూటికి ౫ మంది అక్షరాస్యులు, ౧౯౩౧ లో ౩౩ మందియే అక్షరాస్యులు అక్షరాస్యుల స్త్రీపురుషుల నిష్పత్తి ౧౦ః౧ ఉండెను. ఇంగ్లీషు వ్రాయనేర్చినవారు పాఠకులనుండి ఇంగ్లీషు వ్రాయనేర్చిన వారు ౭౫ వేల మంది.

వృత్తుల లెక్కలు చూడగా, నూటికి ౫౦ మంది పని చేయువారు పని చేయుచు ఇతరులపై ఆధారపడువారు మిగిలినవారు పనిచేయక ఇతరులపై ఆధారపడినవారు. హైదరాబాదు పట్టణంలో ౮ గురు పనివారిమీద ౯ గురు పైనున్న ఒ జిల్లాలో భారము మించిన అత్యధికము.

ఇప్పటికిని వ్యవసాయమే జనులకు ముఖ్యవృత్తి. ౩ కట్టల పరిశ్రమ ముమారుగా జనము పనిచేయుచున్నారు. నిజాం ప్రభుత్వంవారి ఆదరణవలన లక్కా, చక్కెర, పండ్లు, పాత్రసామగ్రి, కిరసన్ పరిశ్రమలు మొదలగువానితో బాగుగా వృద్ధిగాంచినవి.

---

ఇంగ్లాండు జపాను వర్తకపు ఒడంబడిక రద్దగుట

జపాను పారిశ్రామికుల ప్రకటన

ఇంగ్లాండు — జపాను వర్తకపు ఒడంబడిక రద్దుచేయు విషయమై జపాను బ్యాంకర్లు పారిశ్రామికులు ఆశాజనకముగు పోటీలేని ప్రశాంతపు పారిశ్రామిక సాధనమును ఆశిస్తారు అదృష్టవంతులైనవారని ఒక ప్రకటనమున గాంధీజీ పోటీ ఎక్కువగుట ఆర్థిక జపాను సంఘము మరియు ముఖ్యముగా నవీన ఉద్యమదేశముల పారిశ్రామికులు, వ్యాపారులు నిష్పాక్షికముగా ఈ విషయమై ఆలోచించవలెనని ఒండొరులు సంప్రదించుకొనవలెననుచున్నారు. ఇందులకు తామెంతయు తోడ్పడెదమని అభయమిడిరి.

---

# మహాత్ముని సరసోక్తులు

ఉపవాసపు కొండవాలుమ

"పరకాలు" అను మహారాష్ట్ర దినపత్రికయొక్క ప్రత్యేక విలేఖరి మహాత్ముని రాజకీయ ఉపవాసమును ఈ క్రిందిరీతిన ఒహదరమ్యముగ వర్ణించుచున్నాడు —

ఉపవాసమున మహాత్ముడు శీతాంతలో పల్లని పండ్ల రసమును సేవించుచుండెను. సరోజినిదేవి డాబాపైకి వచ్చి విసనకర్రతో గాలికి కొట్టుకొనిపోవుచుండగా మహాత్మునితో సరసముగా మహాత్ముడు నవ్వెను.

౬ గంటలకు మహాత్ముడు డాబాలో పశ్చిమభాగపు వరాండాలోనికి తీసికొనిపోబడెను. దానినుండి సూర్యాస్తమయము చూచుటకు బహు సౌఖ్యముగనుండును. కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడగు ఆజాదు గారు సరోజినిదేవి వినుచుండగా ఒక ప్రకటనను మహాత్మునికి చదివివినిపించెను.

భావార్థముపై తనయింటికి వచ్చిన ఆ పిని బహుశ్రద్ధతో విచారించుచు అకాలదగ్ధమగు విలువుండెను. మీ గ్రంథములలో మహాభారతము భాగవతము గలవాయని మహాత్ముడడిగెను.

గాంధిగారి మాటల్లో వచ్చియుండిన హిందూ పత్రికా సంపాదకులు శ్రీనివాసయ్యంగారు మహాత్ముని పాదములపైవ్రాల నమస్కరించి వారియారోగ్య విషయమున తన భయమును తెలిపి లోపలలో తానేమి చేయగలనని చెప్పెను. సంభాషణ జరుగుచుండగా సరోజినిదేవి అక్కడకు వచ్చి మహాత్ముని ఎదుట కూర్చొని చెప్పెను.

ఆమెను పోలిన మహాత్మునకు బహు ఉల్లాసముగనుండెను. సరోజినిదేవి నవ్వుచు "మీరు పెండ్లికుమారుడిలాగా వున్నారు" అనెను. శాస్త్రిగారు అందుకు వ్రేలుచూపి "ఇదిగో పెండ్లికుమార్తె ఎక్కడనే ఉన్నది" అనెను.

మదరాసునుండి ఒక పెద్ద గాంధిగారికి వ్రాసిన జాబులో సంస్కృత శ్లోకము నొకదానిని వ్రాసెను. గాంధి మహాత్ముడు దాని అంతరార్థము కనుగొనుటకు చాలసేపు యత్నించి విఫలుడై పండితుడు అంతట పరమలోని సంస్కృత పండితులవద్దికి దాని అర్థము తెలిసికొని వమ్మని తనమిత్రుల ను ప్రార్థించెను.

మహాత్ముడు సబర్మతి ఆశ్రమములోని కన్యలతో సరదాగా మాట్లాడుచుండెను. అప్పుడు పిల్లలకు శాంతచదరగా అటు కొదలియుండు పలానికవచ్చి మహాత్ముని ఎదరింటి మేమును పలుమారు మాటికి రావద్దని హెచ్చరించెను. అంతట మహాత్ముడిట్లనెను. "ఇప్పుడిక రాకపోయిన నీవు నిక్కముగ నీవు హైదరాబాదు పోవలసినదే."

---

# ముల్కీలకుముందు ఉద్యోగము

ఘనత వహించిన నవాబుగారి ఫర్మాను

ఘనతవహించిన జనాబు శ్రీదిగ్విజయసింగు గారు తమ సంతకముతో ఒక హెచ్చరికను సర్కారు పత్రపు గజెట్లో ప్రకటించిరి. సంస్థానమందు అన్ని ప్రభుత్వశాఖలలోను కాళీలేర్పడినపుడు ముందుగా సంస్థాన ప్రజలు వారితో కలుపుకొనబడవలెనని ఉద్దేశ్యము తెల్పుచున్నది. నాలుగు లక్షల ముల్కీవజీఫాలుగల ఉద్యోగములకు పరాయి వారలను పెరుకోనవలెనన్న ఎడల ముందుగా ప్రభువుగారి అనుమతి పొందవలెను. అయినను సాధ్యమైనంతవరకు ఒకప్పుడు ఉద్యోగములకు గ్రహించబడవలసినదని సమముగా శాసించబడినది.

---

# ప్రకటన

మా పత్రికను క్రింది దెలిపిన స్థలములలో విక్రయింపబడును:—

| | |
|---|---|
| మహబూబునగరు | [illegible] |
| వరంగల్లు | [illegible]చింత |
| కరీంనగరము | [illegible]పల్లి |
| మెదకు | కొల్లాపురము |

[illegible] వ్రాసి కనుగొనుడు.

పంపాదకుడు

గోలకొండ పత్రిక

శ్రీముఖనామ సం॥ వైశాఖ బ॥౧౦

బుధవారము

## రెసిడెన్సీ బజారుల అప్పగింత.

[illegible] మే తారీఖు హైదరాబాదు నగరము లోని రెసిడెన్సీ బజారుల విషయమున చారిత్రికమైనదని చెప్పదగిన [illegible]యున్నది. గడచిన [illegible] సంవత్సరములనుండి విశాలమగు సీమాంతము హైదరాబాదులోనిదయ్యు ఆంగ్లేయుల పరిపాలన [illegible]. దీనిలోని వారికొన్నను, న్యాయపాలనము, పోలీసు మొదలగు వ్యవస్థలన్నియు [illegible] నీతులను రెసిడెంటు బహద్దరు గారి [illegible] లోబడియుండినవి. ఈ పద్ధతిననుసరించి [illegible] మంతయు [illegible] నిజాము ప్రభుత్వమువారికప్పగింపబడినది.

ఈ సంవత్సరమున మ. ఘ. వ. నిజాము ప్రభువ [illegible] ఒక అసాధారణ జరీదాద్వారా తమ [illegible] ప్రకటించియున్నారు. [illegible] రెసిడెన్సీ బజారులయొక్క [illegible], [illegible] సూచించిన [illegible]. దీనిలోనియున్న [illegible] లన్నియు [illegible] పూర్వము [illegible] ప్రాంతము లో [illegible] కాని వేరు కాదు. [illegible] తాత్కాలికములనియు హైదరాబాదు పురపాలకసంఘ శాసనము ప్రభుత్వమువారి [illegible] బడసినతో [illegible] పురపాలకసంఘములో [illegible] ప్రభుత్వమువా[illegible] యున్నారు.

[illegible] మే తారీఖునుండి రెసిడెన్సీ బజారులోని ప్రభుత్వమంతయు ప్రత్యేక[illegible], మొగలాయి [illegible] ప్రభుత్వముతో సమా[illegible]. [illegible] క్రమమేయని మాతలంపు. [illegible] ఒక్క నగరములో, ఒక రాజుగారి రాజధానిలో [illegible]లగు శాసనములు [illegible] న్యాయస్థానములు ఉండుట కొంత విపరీతమే [illegible] కర్తవ్యం తరములేదు.. అయినను దయామయులగు మన ప్రభుత్వమువారు, ఒకకొత్త [illegible] కొంత విలక్షణములగు హక్కులను అనుభవించుచున్న రెసిడెన్సీబజారు వాస్తవ్యులకు కొన్ని పూర్వపుహక్కులు నిలిచియుండుట కంగీకరించినట్లు పత్రికాముఖమున తెలియుచున్నది. ఇవ్వటిదవఱకు పత్రికలోని [illegible] ప్రెస్సువారి సంతివార్త యుండినట్లున్నది.

[illegible] ప్రభుత్వము లిప్పుడు చేసికొన్న ఒడంబడిక ప్రకారము, రెసిడెన్సీ బజారులలో విద్య, మత, పురపాలక, వాణిజ్యహక్కు లిప్పటివలెనే యుండును.

ఇట్టి హక్కుల నొసగుట మన నిజాము ప్రభుత్వమువారి యౌదార్యమునకు ప్రబల నిదర్శనము. ఏలయన, రెసిడెన్సీ బజారులలోని వారికి పై నాలుగు విషయములలో మొగలాయి ప్రాంతవాసులకంటె ఎక్కువ స్వాతంత్ర్యములు ఉన్నవనుట సర్వజన విదితము. విద్యావిషయములో నీబజారులవారు ప్రభుత్వాజ్ఞ పొందకయే పాఠశాలల స్థాపించుకొన వచ్చును. ఇట్టి యధికారము మొగలాయి ప్రాంతమున ఎనిమిది సంవత్సరములనుండి తొలగింపబడినది. మతవిషయము మొగలాయి ప్రాంతములలో గష్తినిషాన్ ౫ అనునది ౧౩౩౮ [illegible] నుండి జారీయున్నది. దానిలోగల కొన్ని నిర్బంధములు రెసిడెన్సీబజారులలో లేవు. ఇక పౌరస్వత్వవిషయమునందును రెసిడెన్సీ బజారు వారికి ప్రత్యేకహక్కులు గలవు. మొగలాయిలోని ఏదేని పరిస్థితులలో ౧౦ వ సెక్షనుపు ప్రయోగించినప్పుడు తప్ప సాధారణ పరిస్థితులలో సభలను సమావేశ పరచుటకు జనులకు స్వాతంత్ర్యముకలదు. ముద్రణాలయములను స్థాపించుటయందును పత్రికలను స్థాపించుట యందును వానిని నడపుట యందును కొంత విశాలములగు [illegible] యూహించుటకు కారణములు కలవు. పత్రికల [illegible] రెసిడెన్సీ [illegible] పరిపూర్ణ సంగీకారము [illegible] చేయకయే యుండినను, నిర్బంధములు కొంతవరకు తక్కువవనియేల పలువురభిప్రాయపడుచున్నారు. తక్కిన యంశములును నిట్లే యుండవచ్చును. ఎట్లయినను, మన ప్రభుత్వము వారు హిందూశాస్త్రములు ఏర్పాటిని రాజనీతి ముఖ్యధర్మమని ప్రశంసించి పిలిచినవో అట్టిదగు ప్రకృతి రంజనము (ప్రజల సంతోషపరచుట)ను ఆశ్రయవర్తమునదానిగ భావించి, రెసిడెన్సీబజారు తమ పాలనము క్రిందికి వచ్చినను, అందుండు పూర్వనివాసులకు వారి పూర్వపు అధికారములను నిలిపియుంచిరి! ఇది [illegible] వంశీయులగు పాలకుల యుదార స్వభావమును ప్రకటించుచున్న [illegible]. ఈవిషయమున [illegible] ప్రభుత్వమువారి విశాల [illegible] మనము [illegible]మగ [illegible]న్నది. పయిన, [illegible] తమ [illegible] ప్రజలను, తమ చల్లని నీడ క్రింద చేరొక ప్రభుత్వమునకు సాధీనపరచుచుండియు, "వారిగతి వారిదే మాకేమి" యని యుపేక్షించక బ్రోటిష్ ప్రభుత్వమువారితో, తమ పూర్వపు ప్రజల "విద్య, మత, పురపాలక, వాణిజ్య హక్కుల"ను అంగీకరింపజేసి వారి కభయదాన మొసగి యున్నారు! ఇది ఎంతో ప్రశంసార్హము. ఈ వ్యవహారముల మధ్యను రెసిడెన్సీబజారు ప్రజలు తాము మొగలాయి ప్రభుత్వమున కప్పగించినప్పుడు తము పూర్వపు హక్కులకు భంగము ప్రసాదింప వేసికొని [illegible]! ఈ వేడికోలు ననుసరించియే దయామయులగు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు రెసిడెన్సీబజారు ప్రజల కోర్కెలను నెరవేర్చి జేసియుల విశ్వాసము నాపాదించుకొని యున్నారు.

రెసిడెన్సీబజారు ప్రజలు ఉభయ ప్రభుత్వములకు కృతజ్ఞులుగానుండి తమ హక్కులను కాపాడుకొనవలెను. తమ శాస్త్రీయ ధర్మముల నెరవేర్చుచు మహోన్నతమైన నిజాము ప్రభువుగారి యెడను వారి వంశము నెడను స్థిరమగు భక్తి విశ్వాసములు కలిగి ఉత్తమ పౌరత్వమునకు ఆదర్శ ప్రాయులయ్యెదరుగాక!

— —

## స్థానిక వార్తలు

### నిస్సబ్ధమైన ఉపన్యాససభ!

(ఒక విలేఖరి)

[illegible] ఆదివారము [illegible] నాటి సాయంత్రము ౫ గంటలకు గౌలిగూడెమునందలి గోవింద నాయకు గారి గృహమున "వర్ణాశ్రమధర్మము" అను విషయముపై ఉపన్యాసము జరుగునని శ్రీయుత రామచంద్రరావు హైకోర్టు వకీలుగారు ప్రకటించియుండిరి. అహ్వానము లందిన వారిలో కొందరు పైస్థలమునకు వచ్చి [illegible] యచట ఉపన్యాసము జరుగునట్టి లక్షణములు కొన్పించక పోవుటచే [illegible] విచారించి తెలుపరి [illegible] ఉపన్యాససభ [illegible] తెలియలేదు. ఉపన్యాసకసభలు సమావేశమగునని ప్రకటించి ప్రముఖులకు వారి కాహ్వానములు పంపి సమావేశపరచకుండుట హాస్యాస్పదముగా నుండును.

— —

### హైదరాబాదులో తిరువాన్కూరుబ్యాంకు దోపిడి శోధన

[illegible] మాసములో ఒక [illegible] బొంబాయిలో [illegible] ఎనిపోయియుండెను. ఆ దినికేములో [illegible] తిరువాన్కూరు బ్యాంకు [illegible] అరస్టు చేయబడిన తిక్కిన [illegible] హైదరాబాదులో ఒక [illegible] చెప్పరటు గాని [illegible] ఆపరాధశాఖలో [illegible] హైదరాబాదు [illegible] సికింద్రాబాదు పోలీసు అధికారులలోను హైదరాబాదు సిటీపోలీసులు ఉండు [illegible] లకును [illegible] లక్ష్యము [illegible].

— —

### మా నాటకావలోకనము

నారద వివాహము

[illegible] వివాహము [illegible] విజేకవర్ధని హాలులో ఒంద [illegible] నారదవివాహము నాటకము ప్రదర్శించిరి. [illegible] రంగము [illegible] బాగుండెను. [illegible] స్త్రీ [illegible] వచ్చినప్పుడు ఆశ్చర్యము [illegible] సౌభాగ్యసుందరి [illegible] మొలుగ [illegible] విమర్శకులు [illegible] సౌభాగ్య సుందరి మాల సరస్సులో స్నానము [illegible] నారదయోగము [illegible] చేసెను [illegible] పోయియుండెను.

— —

# సన్ లైఫు అషూరెన్సు కంపెనీ

## ఆఫు కనడా

స్థాపితము — ౧౮౬౫ [illegible] — [illegible]

౧౯౩౫ సంవత్సరము [illegible]

౧౯౩౫ డిశంబరు ౩౧ నాటికి అమలులో నున్న పాలసీల మొత్తములు రూ [illegible]

ఈ పెద్ద మొత్తము సుమారు [illegible] లక్షలమంది సన్ లైఫ్ పట్టాదారులు [illegible] చేయుచున్న ఇన్సూ [illegible] అది యీ [illegible] వారికి గాని వారి [illegible] కలిసినవారికి గాని చెల్లించదగినది [illegible] ఈ విషయము [illegible] ఈ కంపెని [illegible] చేయు [illegible] విషయము

| | |
|---|---|
| క్రొత్తగా చెల్లించబడిన భీమాలు ... ... ... | [illegible] |
| మొత్తము ఆదాయము ... ... ... ... | [illegible] |
| మొత్తము ఖర్చుచేయబడిన సొమ్ము ... ... ... | [illegible] |
| పట్టాదారులకు, అనుభవదారులకు చెల్లించబడిన మొత్తములు | |
| ౧౯౩౫ వ సంవత్సరములో ... ... ... | [illegible] |
| కంపెనీ ఏర్పరచినది మొదలు ... ... ... | [illegible] |
| ఆస్తి ... ... ... ... ... | [illegible] |

బాండ్లు; గవర్నమెంటు, మునిసిపాలిటీ, పబ్లికుయుటిలిటీ ఇంకను యితరమైన సెక్యూరిటీలు; ప్రత్యేకముగా కొనబడినవి, సాధారణమైనవి కూడ: అనుమానములపై అప్పులు, అసలు ఆస్తి, కంపెని పాలసీలపై అప్పులు, బ్యాంకులలో నగదు, యింకను యితర ఆస్తి.

| | |
|---|---|
| అప్పులు ... ... ... ... ... | [illegible] |

ఈ మొత్తములో పనిచేటికి [illegible] గ్యారంటీగా ఎత్తి పెట్టబడినది.

| | |
|---|---|
| చెల్లించబడిన మూలధనము రూ [illegible] లు | |
| [illegible] దారుల లెక్కలో బాకీగాయున్న మిగతే ధనము ... | [illegible] |
| అనుమానము, అసలు ఆస్తి — వీటి [illegible] (విలువ తగ్గుదలో వానిని భర్తీ చేయుటకు) గాను రిజర్వు ... ... | [illegible] |
| [illegible] (అధికము నున్నది) ... ... ... | [illegible] |
| | [illegible] |

[illegible] పెట్టుబడి [illegible] ఆస్తి లెక్క చేయబడినది.

పట్టా రిజర్వుల లెక్క [illegible] వడ్డి [illegible] చేయబడినది.

లెక్కలలో [illegible] (సరా)

[illegible] పట్టాదారులు సుమారు [illegible]

౧౯[illegible] నుండి [illegible]

[illegible] రూ [illegible] లు [illegible]

[illegible] లో [illegible] కంపెనీకి [illegible] రూ [illegible] కంటె ఎక్కువగా వచ్చినవి.

౧౯[illegible] లో కంపెని [illegible] అనుభవదారు [illegible] లు [illegible] కంటె [illegible]

[illegible] ఈ కంపెని [illegible] సంవత్సరములో [illegible]

పట్టాలు [illegible] చెల్లించి [illegible] మొత్తము [illegible] సంవత్సరములో [illegible] ఎక్కువగా నున్నది.

[illegible] పట్టాలు [illegible]

[illegible] కంపెనీవద్ద [illegible] మొత్తము [illegible]

## సన్ లైఫు అషూరెన్సు కంపెనీ ఆఫు కనడా

కనడాబిల్డింగు, [illegible] బొంబాయి.

[illegible]

ఏ. కె. హారప్ప, చీఫు ఏజంటు,
[illegible] సుల్తాన్ బజారు. హైదరాబాదు.

---

## వైరా ప్రాంతము

స్వకీయ విలేఖరి [illegible] తేదీ.

## గాలివాన

[illegible] గంటలనుండి [illegible] గంటలవరకు [illegible] పెద్ద గాలివాన వీచినది. [illegible] పడిపోయినవి. [illegible] గ్రామము [illegible] ప్రాణనష్టమేమియు [illegible] లేదు. ఈ గాలివానయే ఇంకొక [illegible] వచ్చియుండినచో అంతయు నేల [illegible] పాకంతయు [illegible] వ్యాపారము [illegible] సమయములో ఆకస్మికముగా వచ్చిన యీ గాలివానచే [illegible] బడిపోయినవి.

## చోరీకేసు

ఈ గ్రామము నానుకొనియుండిన [illegible] దినముల క్రితము ఒక చోరీ జరిగినది. [illegible] ఇంటిలో [illegible] అతని భార్య [illegible] వస్తువులు సుమారు రు ౨౦౦/- లు ఖరీదు చేయువానిని అపహరించుకొని పోయినారు. [illegible] వచ్చి విచారించి పోయినారు. ఆచూకీ ఇంకను తెలియలేదు.

---

## మత సమావేశమున కనంగీకారము

తహస్సీల్దారుగారికి వ్యతిరేకముగా జిల్లా అధికారి

[illegible]

(విలేఖరి)

ఈ గ్రామము [illegible] జిల్లాలోని [illegible] ఇచ్చట నొక "ఆర్యసమాజము" కొన్ని సంవత్సరములనుండి పనిచేయుచున్నది. ఈ గ్రామము [illegible] చేరినది.

ఈ సమాజమువారు [illegible] నియమముల ప్రకారము [illegible] దరఖాస్తు ఇచ్చుకొనిరి. తహస్సీల్దారుగారు విచారణచేసి, [illegible] సమాజ మందిరములో [illegible] సమావేశము [illegible] (౫) [illegible] ప్రకారము ప్రభుత్వమువారి సెలవు [illegible] సరము లేదనియు, [illegible] విషయములో జిల్లానుండి [illegible] జిల్లా అధికారిగారు [illegible] సమాజ [illegible] సమావేశములు [illegible] అవసరము [illegible] సమాజ మందిరమందు [illegible] సమావేశములు జరుగుచున్నవి. వానికి [illegible] అంగీకారముతో పనిలేకయే జరుగుచున్నవి!

[illegible] జిల్లా అధికారి [illegible] హైదరాబాదు [illegible] అధికారుల [illegible] దరఖాస్తు ఇచ్చుకొనుచున్నారు. [illegible] కలిసియున్నది.

---

## మహాత్ముని [illegible] వారు

[illegible]

[illegible] మహాత్ముడు [illegible] etc etc.

[illegible] Ld.

[illegible]

## వింతలు, విశేషములు

### గొంతులో చేపప్రాణము తీయుట

[illegible] కొలనులో చేపల బట్టుటకై [illegible] చిక్కిపోయి [illegible] గొంతులోనికి ప్రవేశించి అచట [illegible] వెంటనే ఆతనికి వైద్యశాలలో [illegible] చికిత్సచేసిరి. కాని అతడు మరణించెను. [illegible]

### శవ ముఖమునుండి నవ్వు వెడలుట

ఇటీవల [illegible] గ్రామమందు [illegible] [illegible]

### ఒకకంటితో [illegible] చూపునిచ్చుట

[illegible]

### యువతీ యువకుల ప్రేమనుకొలుచు యంత్రము

[illegible]

### పిచ్చి దేవతల మాటలు

[illegible]

## ఖైదీలకు పెండ్లి సంబంధాలు

### జైలు సూపరింటెండెంటుకు దరఖాస్తులు

షేక్సుగాం మే ౫ —

షేక్సుగాం జైలులో నొక మహమ్మదీయ పడుచు [illegible] విడుదలయయ్యెను. [illegible] వివాహమాడెదనని [illegible] కాని [illegible] విడుదలయి జైలులో [illegible] వివాహమాడెదనన్న యువకుడు వేరొక సంబంధము కుదుర్చుకొని పెండ్లిచేసికొని యున్నాడని [illegible] ఆమె [illegible] జైలు సూపరింటెండెంటుతో తనకు వివాహము జరుగక పోవుట చాల అవమానకరముగా నున్నదని చెప్పి తన [illegible] వివాహము చేయవలసినదిగా కోరెను. [illegible] జైలు సూపరింటెండెంటు [illegible] వెంటనే [illegible] ఒక సంబంధమును కుదిర్చెను. [illegible]

జైలు అధికారుల [illegible] వ్యవహారములవల్ల వారికి విసువు పుట్టకుండ [illegible] కల్యాణ ప్రయత్నములను చేయుచుండుటవల్ల అధికారులకు రసవంతముగా కాలక్షేపము జరుగునట్లుగా తోచుచున్నది.

## పిల్లకై రెండు పార్టీల పోట్లాట

### బలవంతముగా [illegible]

షేక్సుగాం మేజస్ట్రేటు కోర్టుబయట [illegible] రెండు పార్టీల మహమ్మదీయులు ఒకపిల్లను [illegible] తగవులాడిరి. [illegible] మేజస్ట్రేటు [illegible] [illegible]

### ౧౧, ౧౨ యేండ్ల రాజకుమారుల వేట నేర్పు

[illegible] రాజా అప్పారావు బహద్దరు [illegible] పులులను [illegible] [illegible] పులిని [illegible] [illegible] ౩ పులులను చంపెను.

### ముసలితనము పోగొట్టు యంత్రము

[illegible]

### ౫౦౦౦ ఎలుకలను పెంచు ఆ స్త్రీ

[illegible] [illegible] ౫౦౦౦ ఎలుకలయ్యెను. [illegible] ఆమె తన ఎలుకలవలన అనేక బహుమానములను సంపాదించెను.

## స్విజర్లండుకు సబర్మతీ ఆశ్రమము

### మహాత్ముని యనుగ్రహము

స్విజర్లండు ప్రవాసము [illegible] మహాత్ముని [illegible] సబర్మతీ ఆశ్రమములో [illegible] కనుక స్విజర్లండు సబర్మతికి పోయినది.

## నిజాం రైల్వే పనివాండ్ర ఇండ్లకై ౩ లక్షలు

సికింద్రాబాదు మే ౯ —

నిజాం రైల్వే అధికారులకు రైల్వే యూనియనుకు [illegible] రైల్వే పనివాండ్రకు గృహ నిర్మాణమునకు మూడు లక్షలు [illegible] ఈదినం రైల్వే యూనియను [illegible] [illegible]

(అ ప్ర)

## కాంగ్రెసు ఖైదీలు విడిచేట్లు లేదు

అండమానులో ఉన్న రాజకీయ ఖైదీలను విడిచిపెట్టుటకు ఇండియా [illegible] ... కాంగ్రెసువారికి వదలిపెట్టు భారమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారికే అప్పగించినారు. ఇండియా [illegible] ... వారా కాంగ్రెసు ఖైదీలను వదలిపెట్టునట్లు కనబడుట లేదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారికి కూడ యిష్టము లేదు. ఒక వేళ యిష్టమున్నను యిండియా ప్రభుత్వము [illegible] గల వారిని వదలియును [illegible] పోయియుండిన భారతీయులకు [illegible] చిన్నట్లె యున్నది

ప్రభువు వల్లభాయి పటేలు ... కె. యం. [illegible] మొదలగు ప్రసిద్ధ నాయకులను వదలిపెట్టవచ్చునని ... విని శ్రీ పెస్సు గొప్పగొప్ప అధికారులను విచారింపగా [illegible] ఖైదీల విషయమును ఇండియా ప్రభుత్వము వారు ఆలోచించుటయే లేదనియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకును ఈవిషయమై ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగుటలేదనియు తెలిసెను. అందువల్ల మహాత్ముని [illegible] ఉపవాసము పూర్తియగులోపల ఏ కాంగ్రెసు ఖైదీగాని వదలబడదు అని శ్రీ పెస్సు తలచుచున్నారు.

## చీనా జపాను యుద్ధ

### చీనాకు [illegible] వచుట

జపానువారు పెకింగును, టీన్ట్సిను కలగానునుగూడ వశపరచుకొనునట్లే యున్నది [illegible] జపాను వారి [illegible] యుద్ధము తప్పదని మొదట నా [illegible] జపానువారు [illegible] పోయిగును [illegible] వశపరచుకొంటూనే ప్రాంతమును [illegible] స్వాధీనము చేసికొనిరి. అంతట చీనావారి ప్రదేశములో [illegible] చీనాను, [illegible] కయుద్ధములో జపానువారికి ౧౦౦ మంది నష్టము, చైనావారికి ౩౦౦౦ మంది నష్టము. జపానువారు పెకింగువైపు పోవుచునే యున్నారు.

### జాతి సమితి విచారణ

జాతి సమితి వారు మాంచుకో రాజ్యమును స్వతంత్రమైనదానినిగా [illegible] అభిప్రాయమును. [illegible] నుద్దేశ్యముతో [illegible] యుమించిన ఉపసంఘము జాతి సమితి నిర్ణయమునకు [illegible] ఫలితము లేదియను విషయమును పరిష్కరించి [illegible] తేదినాడు సంతకములతో నివేదించెను

## చైనా తూర్పు రైల్వే తగాదా

చైనా తూర్పు రైల్వే తగాదా చిత్రచిత్రము [illegible] చున్నది. ఈ [illegible] సోవియటువారు నడపు రైల్వేను జపానువారికి అమ్మివేయదలచినట్లు పుకార్లు వ్యాపించెను. అప్పుడు [illegible] మేముతారెలు కట్టుటకు [illegible] వారికి అప్పగించినారు. [illegible] జపానువారితో [illegible] జపానువారికి [illegible] యేర్పాటు విషయమై ఒడంబడిక [illegible] నమ్మివేయుమాట [illegible] ఇదియిట్లుండ [illegible] వారి అభ్యంతర విషయము సోవియటువారికి [illegible] వారికిని సంబంధించినదే గాని అందులో [illegible] తాను ప్రకటించి [illegible] లో సోవియటు [illegible] అధికారులను గూడి ఆవిషయము తెలుపవలసినదని [illegible] జపానుకును రష్యాకును [illegible] చేస్పుటువలన కల్గిన నష్టములు [illegible] జపాను ప్రభుత్వమును [illegible] కలిసి ఒక పరిష్కార కమిటీగ [illegible] జపాను సూచించెను. దానికి రష్యా అధికారులు [illegible] ఇది యిట్లుండ పోగ్రా [illegible] చైనా [illegible] సోవియటు రాష్ట్రములోనికి [illegible] వారిపోవుచుండగా అరెస్టు చేయబడెను. చైనా తూర్పు రైల్వేయొక్క [illegible] యిచ్చివేయదలచిన వెలగరువు [illegible] తేదితో ముగియునని మాంచుకో ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. సముద్ర [illegible] సైబీరియాయొక్క పరిసరములలో సోవియటువారు [illegible] నున్నారనియు [illegible] వేల సేనలు అధికముగా [illegible] చేయుటకు పంపబడినవనియు [illegible] అనుకొనబడుచున్నది. రోలింగు స్టాకను ఇచ్చివేయనిచో మాంచుకో యొక్క తూర్పు సరిహద్దును అక్రమించెదమని మాంచుకో అధికారులు బెదిరించుచున్నారు.

## కౌలు, ఖబూలియతులు.

ఇచ్చి పుచ్చుకొనువారికి అనుకూలముగునట్లు, మంచి మచ్చులు చేర్చి, అందముగ కాగితములపై ముద్రించబడినవి. ౧౦౦ కి రు. ౨ లు. టపాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

### ప్రాంసరీనోట్లు

బలిష్టమగు కాగితమున ముద్రించ బడినవి.

౧౦౦ కి రు. ౨ లు. టపా ఖర్చులువేరు.

మరిన్ని, ఇతర ముద్రణపనులు సిద్ధము చేయబడును.

రసీదు ఫారములు, చెక్కు ఫారములు, సరఖాస్తు ఫారములు, టికెటు బుక్కులు, అప్పుపత్రములు మొదలగునవి అన్ని ప్రకారము సిద్ధముచేసి యివ్వబడును.

గోలకొండ ముద్రాక్షరశాల,
[illegible], హైదరాబాదు

## "వశీకర లేహ్యామా?"

వారకాంతలనైనను లొంగదీయును



అరగంటలో వీర్యమును గట్టిపరచును సంహాముతో పోరాడుదునన్న బలము నొసంగును. రక్తమును శుభ్రపరచును. పురుషులకును ... ను కలిగించును. సుఖజాడ్యములు చేరనీయక అటంకపరచును మహారణ్యములలో నివసించు యోగీశ్వరులచే ... సిన చిన్నచిటి నామాలయ పర్వతవనమూలికలు ... శిలాజిత్తు కస్తూరి బంగారం మొదలయిన అనేక వస్తువు ... రసవిషగంధకాదులు చేరియుండలేదు ప్రాణమునకు రక్తమే ఆధారము. అది చెడిన అనేక రోగములకు తావిచ్చును స్త్రీపురుషులవా... దినిపోవున్న మహాప్రభావమును అదరింతురు కాక ఎక్కువగా వర్ణించుట అనవసరము. గుణ ... వాడవచ్చు ... ఇనాం 30 రోజులకు తు ౧౦ లు డబ్బి రు 3 లు పథ్యములేదు ... ఉచితము సెగరోగిమునకు జర్మనటాబ్లెట్సు 30 రూ ౨౦౦ ఎనాటరోగమైన బాగుపడును

డాక్టరు ఏ ఎల్ మూర్తి అండుకో చికాకోల్ (గంజాంజిల్లా)

దిగంబర యోగీ మహాత్మునిచే కనిపెట్టబడినది !!

భారతీయులకు మంచితరుణము !

మించిన విచారించకపోరు !!

## లోకప్రఖ్యాతిపడసిన బంగారు మంత్రకవచములు

భూమండలమున యెందరో మహాపురుషులు కనిని ... మాకవచమొక నిదర్శనముగా దిగంబర యోగిపుంగవుని మహామంత్రములచే యెవరి కోరికలు కొనసాగవు ... దేహమున్నవారికి యీసమయము దాటపోయిన యెడల విచారించుట వింతగాదు బ్రహ్మరాక్షసులు శాకినీ ఢాకినీ బాలాగ్రహములు ఈకవచము ధరించిన బాసిపోవును ... సంతానము ... నిరుద్యోగులకు ఉద్యోగము ... తెలివిపేటలు ... వశీకరణము ... నారోగ్యమును ... జయము అనారోగ్యకు నారోగ్యమును చేకూర్చు ... సందేహంప నవసరములేదు కోరిలను ప్రసాదించుటలో కల్పవృక్షము ... యోగ్యతాపత్రములు మావద్దకలవు ... వారిలో ... గలిగిన ప్రాణములు శోధించువారి తెలియకపోదు త్రిశంకుని విశ్వామిత్రుడు మహామంత్రశక్తిచే స్వర్గమునకు ... విశ్వామిత్రుడు మానవుడని ... విషయమే యీసమయము మించిపోయినచో దొరుకుట అసాధ్యము

మేలు బంగారు హనుమాన్ కవచము ఖరీదు రూ ౭—౦—౦ వెండిది —౦—౦

డిటో నాగి ౨—౮—౦

(వెండి నామకవచము (స్పెషల్) బంగారుది స్పెషలుధరన్సు ౮—౦—౦

పండిట్ ఆర్యవైశ్యాశ్రమము, నాగావళీవడ్డు

చికాకోల్ సిటీ (గంజాం జిల్లా)



G No ... RegNo M.2185

(STAMP)

Printed and published by G. Rama krishna Reddy at the Golkonda power Press, Hyderabad Editor K Balakrishna Reddy